

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב הפקולטה למדעי הרוח והחברה

המחלקה לחינוך - תש"פ 2020

שם הקורס: היבטים פסיכולוגיים בקבלת החלטות

מס' קורס: סמסטר ב' 12923821,

שם המרצה: פרופ' תהילה קוגוט

יעדי ההוראה:

הקורס יעסוק בתהליכי קבלת החלטות בכלל והחלטות ניהוליות בפרט, תוך התמקדות בהיבטים ההתנהגותיים של תהליכים אלו. יוצג המודל הנורמטיבי לקבלת החלטות ומחקרים המסבירים התנהגות של קבלת החלטות, שיפוט ובחירה, בהתבסס על מודלים קוגניטיביים, חברתיים ורגשיים. ייסקרו תופעות וממצאים ניסויים, ויושם דגש על התנאים בהם החלטות אנוש אינן אופטימאליות מנקודת ראותו של מקבל ההחלטה, או מנקודת ראות חברתית. ההשלכות היישומיות של ממצאים אלו ייבחנו גם בקונטקסט ניהולי וארגוני.

פרשיות לימודים:

מודלים נורמטיביים ותיאוריים בקבלת החלטות.
אי וודאות, אחד מתנאי היסוד של חיינו.
המודל הרציונאלי ורציונאליות מוגבלת.
פונקציות התועלת ותועלת סובייקטיבית.
הגיון מול רגש בקבלת החלטות. שתי מערכות קוגניטיביות
הטיות בקבלת החלטות ובחירה: זמינות, עיגון, מסגור, יציגות, ראשונות, אחרונות
היפוך העדפות
חקר האושר – האם ההחלטות שלנו מגבירות את אושרנו?
אפקט ה"בעלות" ואפקט האבדן, הטיית הסטאטוס קוו.
חרטה, מחשבות נגד עובדתיות
פערים בתפיסת עצמי ואחרים, הטיות אגוצנטריות
קבלת החלטות כגרעין ההתנהגות המנהלית וככלי לקביעת מדיניות.
יישומים בניהול ובמערכות חינוכיות

דרישות והרכב ציון הקורס

מינימום נוכחות נדרשת - 70%

הצגת נושא ושאלת מחקר בשיעור 10%

עבודה מסכמת 90%

סה"כ - 100%

חומר רקע ניתן לקרוא בפרקים הבאים:

1. Bazerman, M. (1998). Judgment in managerial decision making. Chapters 1-4.

2. Baron, J. (1988). Thinking and deciding. Chapters 16 and 17.

3. ליברמן, וורדה וטברסקי, עמוס (1996). חשיבה ביקורתית, שיקולים סטטיסטיים ושיפוט

אינטואיטיבית. פרקים 5-9. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

רשימה חלקית של מאמרים לפי הנושאים שיילמדו - מאמרים נוספים יופיעו בהיילרן

הגיון ורגש בקבלת החלטות

Kahneman, D., & Frederick, S. (2002). Representativeness revisited: Attribute substitution in intuitive judgment. In T. Gilovich, D. Griffin & D. Kahneman (Eds.), *Heuristics and biases: The psychology of intuitive judgment*. New York, NY, US: Cambridge University Press. Pp 49-81.

Slovic, P., Finucane, M., Peters, E. and MacGregor, D. G. (2002). The affect heuristic. In Gilovich, T and Griffin, D. & D. Kahneman (Eds.). *Heuristics and biases: The psychology of intuitive judgment*. (pp. 397-420). New York, NY, US: Cambridge University Press. Xvi, 857. pp 397-420.

חלופות "ניטרליות" וחלופות מעוררות רגש

Rottenstreich, Y., & Hsee, C. K. (2001). Money, kisses, and electric shocks: An affective psychology of risk. *Psychological Science*, 12, 185-190.

Hsee, C. & Rottenstreich, Y. (2004). Music, pandas, and muggers: on the affective psychology of value. *Journal of Experimental Psychology General*, 133, 23-30.

היפוך העדפות

Hsee, C. K. (1998). Less is better: When low-value options are judged more highly than high-value options. *Journal of Behavioral Decision Making*, 11, 107-121.

Irwin, J. R., Slovic, P., Lichtenstein, S., & McClelland, G. H. (1993). Preference reversals and the measurement of environmental values. *Journal of Risk and Uncertainty*, 6, 5-18.

Kogut, T., and Ritov, I. (2005b). The singularity effect of identified victims in separate and joint evaluations. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 106-116.

אפקט ההרטה

Gilovich, T., & Medvec, V.H. (1995). The experience of regret: What, when, and why. *Psychological Review*, 102, 379-395.

Ritov, I., & Baron, J. (1990). Reluctance to vaccinate. *Journal of Behavioral Decision Making*, 3, 263-277.

אפקט הבעלות

Carmon, Z. & Ariely, D. (2000). Focusing on the forgone: Why value can appear so different to buyers and sellers. *Journal of Consumer Research*, 27, 360-370.

Kahneman, D., Knetsch, J. L., & Thaler, R. (1991). The endowment effect, loss aversion, and status quo bias. *Journal of Economic Perspectives*, 5, 193-206.

Knetsch, J. L. (1989). The endowment effect and evidence of nonreversible indifference curves. *American Economic Review*, 79, 1277-1284.

אפקט הסטאטוס קוו

Tversky, A., & Shafir, E. (1992). Choice under conflict: The dynamics of deferred decision. *Psychological Science*, 3, 358-361.

Samuelson, W., & Zeckhauser, R. (1988). Status quo bias in decision making. *Journal of Risk and Uncertainty*, 1, 7-59.

חקר האושר:

Kahneman, D., Krueger, A. B., Schkade, D., Schwarz, N., & Stone, A. A. (2006). Would you be happier if you were richer? A focusing illusion. *science*, 312(5782), 1908-1910.

Dunn, E. W., Aknin, L. B., & Norton, M. I. (2008). Spending money on others promotes happiness. *Science*, 319(5870), 1687-1688.

Schkade, D. A., & Kahneman, D. (1998). Does living in California make people happy? A focusing illusion in judgments of life satisfaction. *Psychological Science*, 9(5), 340-346.

Brickman, P., Coates, D., & Janoff-Bulman, R. (1978). Lottery winners and accident victims: Is happiness relative?. *Journal of personality and social psychology*, 36(8), 917.

Gilbert, D. T., Gill, M. J., & Wilson, T. D. (2002). The future is now: Temporal correction in affective forecasting. *Organizational behavior and human decision processes*, 88(1), 430-444.

השפעת אמונות וחשיבה מאגית על החלטה

Rozin, P., Grant, H., Weinberg, S., & Parker, S. (2007). "Head versus heart": Effect of monetary frames on expression of sympathetic magical concerns. *Judgment and Decision Making*, 2, 217-224.

Risen, J.L., & Gilovich, T. (2008). Why people are reluctant to tempt fate. *Journal of Personality and Social Psychology*, 95, 293-307.

Tykcinski, O. E. (2008). Insurance, risk, and magical thinking. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34, 1346-1356.

Kogut, T. & Ritov, I. (2011). "Protective Donation": When donating to a cause decreases the sense of vulnerability. *Journal of Experimental Social Psychology*. 47, 1059-10